

Rolnummer 3677
Arrest nr. 200/2005 van 21 december 2005

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 14bis, § 3, van de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters A. Arts en M. Melchior, en de rechters R. Henneuse, M. Bossuyt, E. De Groot, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Arts,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 8 maart 2005 in zake de n.v. ING Insurance tegen Ethias, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 17 maart 2005, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 14bis, § 3, van de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat de in artikel 1 van die wet bedoelde rechtspersonen of instellingen, alsook degenen die de in artikel 1bis van die wet bedoelde personeelscategorieën tewerkstellen, op dezelfde wijze als het slachtoffer of zijn rechthebbenden een rechtsvordering kunnen instellen tegen de verzekeraar die de aansprakelijkheid dekt van de eigenaar, de bestuurder of de gebruiker van het motorvoertuig en tegen het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds (bedoeld in artikel 80 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen) en zij vervangen worden in de rechten die het slachtoffer of zijn rechthebbenden bij niet-vergoeding overeenkomstig artikel 14bis, § 1, van voormelde wet hadden kunnen uitoefenen krachtens artikel 29bis van de wet van 21 november 1989, terwijl deze subrogatievordering niet is voorzien voor rechtspersonen of instellingen, andere dan voornoemde, die eveneens het herstel van schade ten gevolge van arbeidsongevallen, ongevallen op de weg naar en van het werk en ten gevolge van beroepsziekten dekken van de in artikel 1 van de wet van 3 juli 1967 bedoelde rechtspersonen of instellingen, alsook degenen die de in artikel 1bis van dezelfde wet bedoelde personeelscategorieën tewerkstellen ? ».

De Ministerraad heeft een memorie ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 8 november 2005 :

- is verschenen : Mr. T. Beckers, advocaat bij de balie te Gent, *loco* Mr. W. van Eeckhoutte, advocaat bij het Hof van Cassatie, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en R. Henneuse verslag uitgebracht;
- is de voornoemde advocaat gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

In de zaak voor de verwijzende rechter is een geschil aan de orde betreffende het subrogatierecht van de arbeidsongevallenverzekeraar in het kader van de wet van 3 juli 1967 op de arbeidsongevallen in de overheidssector.

In het arrest nr. 177/2004 werd de oorspronkelijk door de verwijzende rechter gestelde prejudiciële vraag onontvankelijk verklaard, aangezien uit de formulering van die vraag bleek dat bepaalde zinsdelen ontbraken, zodat de juiste draagwijdte van de vraag niet duidelijk was.

De verwijzende rechter heeft vervolgens die prejudiciële vraag in de hiervoor vermelde bewoordingen geherformuleerd.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de Ministerraad

A.1. Vooraf merkt de Ministerraad op dat de prejudiciële vraag enkel zin heeft indien ervan wordt uitgegaan dat met « rechtspersonen of instellingen, andere dan voornoemde, die eveneens het herstel van schade ten gevolge van arbeidsongevallen [...] dekken » de arbeidsongevallenverzekeraars worden bedoeld die (op vrijwillige basis) door een overheid zijn aangesproken om het risico van arbeidsongevallen te dekken. Andere « rechtspersonen of instellingen, andere dan voornoemde, die eveneens het herstel van schade ten gevolge van arbeidsongevallen [...] dekken » bestaan volgens de Ministerraad niet.

A.2. In hoofddorde betoogt de Ministerraad dat de overheid die zelf instaat voor de regeling van arbeidsongevallen, enerzijds, en de arbeidsongevallenverzekeraar die door een overheid (op vrijwillige basis) is aangesproken om het risico van arbeidsongevallen te dekken, anderzijds, geen vergelijkbare categorieën zijn om de volgende redenen : de arbeidsongevallenverzekeraar is, in tegenstelling tot de overheid, niet de schuldenaar - laat staan de rechtstreekse schuldenaar - van het slachtoffer van een arbeidsongeval in de overheidssector; tussen het slachtoffer en de arbeidsongevallenverzekeraar bestaat geen rechtsband - laat staan een rechtstreekse rechtsband -, terwijl zulks wel het geval is tussen het slachtoffer en de tewerkstellende overheid; de arbeidsongevallenverzekeraar komt niet noodzakelijk voor hetzelfde risico tegemoet als de overheid, aangezien de overheid ervoor kan opteren niet het gehele risico door de arbeidsongevallenverzekeraar te laten dekken.

A.3.1. In bijkomende orde betoogt de Ministerraad dat de in het geding zijnde bepaling geen onverantwoorde ongelijke behandeling inhoudt.

A.3.2. Eerst merkt de Ministerraad op dat de premisse waarvan de prejudiciële vraag uitgaat, namelijk dat de arbeidsongevallenverzekeraar niet over een subrogatierecht zou beschikken, zeer betwistbaar is. Het antwoord op de vraag of de arbeidsongevallenverzekeraar een subrogatierecht heeft, hangt volgens de Ministerraad af van het antwoord op de vraag wat voor een soort verzekering de verzekering tegen arbeidsongevallen in de overheidssector is. Volgens hem bestaat daaromtrent geen eensgezindheid.

Wat daar ook van zij, in de volgende hypothesen heeft de prejudiciële vraag volgens de Ministerraad geen zin omdat zij uitgaat van de onjuiste premisse dat de arbeidsongevallenverzekeraar niet over een subrogatierecht zou beschikken, namelijk indien de arbeidsongevallenverzekering in de overheidssector zou vallen onder :

- de verzekeringswet (wet van 11 juni 1874), in welk geval de arbeidsongevallenverzekeraar krachtens artikel 22 over een wettelijk subrogatierecht beschikt;

- de landverzekeringsovereenkomstenwet (wet van 25 juli 1992) en als een schadeverzekering - meer bepaald een aansprakelijkheidsverzekering - dient te worden beschouwd, in welk geval de verzekeraar krachtens artikel 41 over een wettelijk subrogatierecht beschikt;

- de landverzekeringsovereenkomstenwet (wet van 25 juli 1992) en als een personenverzekering dient te worden beschouwd, doch in de verzekeringspolis een conventionele subrogatie is bedongen.

A.3.3. Bijgevolg zou volgens de Ministerraad de prejudiciële vraag enkel zinvol zijn indien wordt aangenomen dat de arbeidsongevallenverzekering in de overheidssector een personenverzekering in de zin van de landverzekeringsovereenkomstenwet is en geen conventionele subrogatie in de verzekeringspolis tussen de overheid en de arbeidsongevallenverzekeraar is bedongen.

In die hypothese is er volgens de Ministerraad van een schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie geen sprake. Volgens de Ministerraad is het verschil in behandeling tussen de overheid die instaat voor de regeling van arbeidsongevallen en de arbeidsongevallenverzekeraar die door een overheid (op vrijwillige basis) is aangezocht om het risico van arbeidsongevallen te dekken verantwoord om de volgende redenen :

- de overheid (artikel 16 van de wet van 3 juli 1967) is ten aanzien van het slachtoffer van een arbeidsongeval in de overheidssector de schuldenaar van de arbeidsongevallenvergoedingen (en zulks ongeacht het feit of de tewerkstellende overheid al dan niet een arbeidsongevallenpolis bij een arbeidsongevallenverzekeraar heeft gesloten);

- het personeelslid dat het slachtoffer van een arbeidsongeval in de overheidssector is, kan enkel de overheid en niet de eventuele arbeidsongevallenverzekeraar aanspreken;

- de arbeidsongevallenverzekeraar kan in de verzekeringspolis met de overheid te allen tijde een conventionele subrogatie bedingen, zodat die verzekeraar toch een subrogatievordering kan instellen.

- B -

B.1. De verwijzende rechter ondervraagt het Hof over de bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet van artikel 14*bis*, § 3, van de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector.

De in het geding zijnde bepaling luidt :

« De in artikel 1 bedoelde rechtspersonen en instellingen alsook degenen die de in artikel 1*bis* bedoelde personeelscategorieën tewerkstellen kunnen een rechtsvordering instellen tegen de verzekeraar die de aansprakelijkheid dekt van de eigenaar, de bestuurder of de houder van het motorvoertuig of tegen het Gemeenschappelijk Waarborgfonds bedoeld in artikel 80 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, tot beloop van de krachtens § 1 gedane uitkeringen en de ermee overeenstemmende kapitalen.

Ze kunnen die vordering instellen op dezelfde wijze als het slachtoffer of zijn rechthebbenden en worden vervangen in de rechten die het slachtoffer of zijn rechthebbenden bij niet-vergoeding overeenkomstig § 1 hadden kunnen uitoefenen krachtens artikel 29*bis* van de voormelde wet van 21 november 1989 ».

B.2. Bij de beantwoording van de vraag gaat het Hof ervan uit dat met de in de prejudiciële vraag gehanteerde bewoordingen - « rechtspersonen of instellingen, andere dan voornoemde, die eveneens het herstel van schade ten gevolge van arbeidsongevallen [...] dekken » - de arbeidsongevallenverzekeraars worden bedoeld die door een overheid zijn aangezocht om het risico van arbeidsongevallen te dekken.

Uit de gegevens van de verwijzingsbeslissing blijkt dat het te dezen een federale overheidsdienst betreft. Het Hof beperkt dienvolgens zijn onderzoek tot die hypothese.

B.3.1. De Ministerraad is van mening dat een overheid die zelf instaat voor de regeling van arbeidsongevallen, enerzijds, en de arbeidsongevallenverzekeraar die door een overheid is aangezocht om het risico van arbeidsongevallen te dekken, anderzijds, geen vergelijkbare categorieën zijn.

B.3.2. De regeling van de arbeidsongevallen in de overheidssector heeft eigen kenmerken. Zo heeft het slachtoffer van een arbeidsongeval in het stelsel van de wet van 3 juli 1967 als schuldenaar de overheid die hem tewerkstelde op het ogenblik van het ongeval. Die overheid kan zich verzekeren om dat risico te dekken, maar zelfs in dat geval heeft het slachtoffer geen rechtstreekse vordering op de arbeidsongevallenverzekeraar van de overheid waarvan hij afhangt.

Dat de overheid de schuldenaar van de arbeidsongevallenvergoedingen is, blijkt uit artikel 16 van de wet van 3 juli 1967, volgens hetwelk die vergoedingen ten laste van de Schatkist vallen. Die bepaling luidt :

« De renten en vergoedingen toegekend aan de personeelsleden van de besturen, diensten of instellingen, vermeld in artikel 1, 1°, 3°, 4°, 5°, 6°, 7°, 10°, alsook aan de in artikel 1bis bedoelde personen, vallen ten laste van de Schatkist. Dit geldt eveneens voor de procedurekosten, behalve wanneer het gaat om een tergende en roekeloze eis.

De rechtspersonen vermeld in artikel 1, 2°, 8° en 9°, evenals de korpsen van de lokale politie vermeld in artikel 1, 11°, dragen de last van de renten en vergoedingen, toegekend aan hun personeelsleden met toepassing van deze wet. Dit geldt eveneens voor de procedurekosten behalve wanneer het gaat om een tergende en roekeloze eis. De Koning legt daartoe, indien nodig, de verplichting op een verzekering aan te gaan ».

In tegenstelling tot de overheid is de arbeidsongevallenverzekeraar niet de schuldenaar van het slachtoffer van een arbeidsongeval in de overheidssector. Tussen het slachtoffer en de arbeidsongevallenverzekeraar bestaat geen rechtstreekse rechtsverhouding, terwijl zulks wel het geval is tussen het slachtoffer en de overheid die hem tewerkstelt.

Daaruit volgt dat een overheid die zelf instaat voor de regeling van arbeidsongevallen, enerzijds, en de arbeidsongevallenverzekeraar die door een overheid is aangezocht om het risico van arbeidsongevallen te dekken, anderzijds, geen vergelijkbare categorieën zijn.

B.4. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

In zoverre de categorieën vermeld in de prejudiciële vraag niet vergelijkbaar zijn, schendt artikel 14*bis*, § 3, van de wet van 3 juli 1967 « betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector » de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 21 december 2005.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Arts